

19 maart 1962

U 3126/62 - C 46 - P1/PS9.

GEHEIM

FA 10295/17

Land: West-Duitsland e.a.
Onderwerp: Opvattingen in gezaghebbende ambtelijke kringen te Bonn over de onderhandelingen inzake een Europese Politieke Unie.

Referenties:

Datum van waarneming: 19 maart 1962.

Bron: Betrouwbaar.

Opmerkingen:

Verzonden aan: de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. J.E. de QUAY
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

GEHEIM

GEHEIM

West-Duitsland

OPVATTINGEN IN GEZAGHEBBENDE AMBTELIJKE KRINGEN TE BONN
OVER DE ONDERHANDELINGEN INZAKE EEN EUROPESE POLITIEKE
UNIE

Op de conferentie te Baden-Baden is ADENAUER er tenslotte in geslaagd De GAULLE er van af te brengen de bestaande Gemeenschappen te verzwakken of te ondermijnen - en hij is er in geslaagd De GAULLE er toe te bewegen accoord te gaan met de bestaande verhouding tot de NATO. De onderhandelingen sindsdien in de Fouchet-commissie tonen aan, dat Frankrijk zich op deze twee punten aan de daar gegeven toezeggingen heeft gehouden.

Op de weg naar politieke integratie is in Baden-Baden niets bereikt, doch men moet één punt hierbij niet uit het oog verliezen, n.l. dat dit alles zich afspeelt in het bestek van de spanningsverhouding met de Sowjet-Unie. In die spanningsverhouding is de grootst mogelijke mate van eenheid van het Westen absoluut noodzakelijk. Het succes van de Gemeenschappelijke Markt speelt nu een belangrijke rol in de Oost-West-spanning. Welnu, op het punt van de Europese eenheid ligt het nu eenmaal zo, dat Bonn met De GAULLE een eindweegs mee kan gaan - dan komt het punt, waarop hij de ene, en de overige leden van de Zes de andere kant uit willen. Dit punt, waarover verschillende opvattingen bestaan, kunnen vroeger of later spelen. Een conflict is gemakkelijk te forceren. Dan heeft slechts met grote klem het politieke integratieplan tegenover De GAULLEs ideaal van een "Europe des patries" gesteld te worden. Er kan dan een conflict ontstaan, waarvan het einde niet te overzien is. Juist in verband met de Oost-West-spanning is men te Bonn van mening, dat het onverstandig zou zijn zo te handelen. Zij

GEHEIM

GEHEIM

weten over welke drempels en horden De GAULLE niet heen kan, en men moet dan ook niet proberen hem er toch over heen te brengen - het zou niet lukken en in plaats van de door de Gemeenschappelijke Markt zo belangrijke en nog altijd toenemende Europese eenheid zou slechts een conflict binnen de Zes ontstaan. Moskou zou zich hierover slechts verheugen. Te Bonn is men derhalve van mening, dat men hier voorzichtig behoort te blijven en dat het als een volstrekt succes mag beschouwd worden, dat in Baden-Baden De GAULLE door ADENAUER gebracht is tot aanvaarding van onaangetaste Europese gemeenschap en van hun verhouding tot de NATO. Overigens is De GAULLE niet voor eeuwig aan het bewind. Zijn Europese conceptie vindt nauwelijks aanhang in Frankrijk. Een overweldigende meerderheid is voor werkelijke, federalistische, supranationale integratie. Die zal des te gemakkelijker te verwezenlijken zijn naarmate de generaal nu dit streven dwarsboomt.

Wat de mogelijke onderhandelingen betreft met de landen, die eventueel vol lid zullen worden: de verhoudingen liggen hier niet overal gelijk. Noorwegen is nog met zijn constitutionele wijzigingen bezig. Denemarken wil liefst tegelijkertijd met Engeland toetreden. Het is dus wel zo, dat een zekere prioriteit gegeven wordt aan de onderhandelingen met Engeland, het is ook juist, dat afspraken met Engeland als model kunnen dienen voor de anderen, het is echter niet juist, dat de onderhandelingen met de anderen nu geheel moeten wachten en op de achtergrond geschoven worden. Dat is in ieder geval niet juist voor Denemarken. Te Bonn is men gaarne bereid Denemarken ter wille te zijn en er naar te streven het mogelijk te maken, dat het tegelijk met Engeland toetreedt.

Te Bonn is nog geen enkele beslissing gevallen over de oplossingen, die men aan de associatie met de neutralen moet geven. Ongetwijfeld is het zo, dat de E.E.G.

enigszins te lijden heeft onder een al te groot en doorslaggevend succes van de Gemeenschappelijke Markt. Er is een algemeen verlangen zich op een of andere wijze er aan te verbinden. Ook hier geldt weer, wat al in ander verband gezegd is: de Zes moeten niets ondernemen, dat de politieke eenheid als einddoel van de Gemeenschappelijke Markt kan verzwakken of vertragen. Dat legt Bonn ten opzichte van de neutralen een grote mate van voorzichtigheid op. Zij moeten de daarmee samenhangende problemen uitermate goed doordenken en dat is nu juist, wat op het ogenblik geschiedt. De mogelijke oplossingen liggen waaiergewijs van een "mitgliedartige Assoziation" tot aan een verdrag, dat maar weinig meer dan een handelsverdrag zou zijn. Er is nog geen enkel besluit genomen, noch in Brussel, noch te Bonn ten aanzien van de houding, die in Bonn bepleit zou worden. Men moet er zeer voor oppassen van de Gemeenschappelijke Markt niet toch nog een soort verwaterde vrijhandelszone te maken. Er zijn wel dergelijke tendenzen, vooral in het Ministerie van Economische Zaken, bij ERHARD, maar dat is van oudsher bekend en heeft geen werkelijke politieke betekenis. Wanneer men met een natte vinger de windrichting probeert te peilen, dan zou de voorkeur uitgaan naar die "mitgliedartige Assoziation". Daarbij zouden de neutralen, die nu eenmaal, om welke reden ook, neutraal willen blijven, wel lid worden van de gemeenschap, maar zonder stem. Zij zouden het genot van de voordelen, die het lidmaatschap van de Gemeenschappelijke Markt met zich mede brengt ter wille van hun neutraliteit moeten betalen met het zonder meer aanvaarden van de besluiten der commissie.

Maart 1962.